

Τι υπήρχε πρίν από την αρχή;

Eνα πρωινό, μαζί με τον καθηγητή Stanley Sfekas αναζητήσαμε στην Εθνική Βιβλιοθήκη στοιχεία που να αφορούν στους συσχετισμούς μεταξύ των θέσεων των επιστημόνων της σύγχρονης αστροφυσικής και των αρχαίων Ελλήνων φιλοσόφων για την αρχή του κόσμου.

Ο καθηγητής Sfekas έχει κάνει πολυνετείς ειδικές διατριβές στηνφιλοσοφία του Αριστοτέλη και οι απόψεις του ήταν πάντα, για μένα, πολύ χρήσιμες. Μετά από λεπτομερή έρευνα που κάναμε και οι δύο σε αρχαία κείμενα που αφορούν στην κοσμολογία, καταλήξαμε σε κοινά συμπεράσματα που με έκαναν ιδιαίτερα ευτυχή.

Βασική άποψη για την αρχή του κόσμου και τη λειτουργία του είναι αν η ίδια η άποψη έχει εξωτερικό ή εσωτερικό περιεχόμενο, μού τόνισε απ' την αρχή της συνομιλίας μας ο δόκτωρ Sfekas.

Αν προσδιορίσουμε μια “**αρχή του κόσμου**” μόνον με παγερούς αριθμούς και εξισώσεις, τότε δημιουργούμε μια θεωρία που στηρίζεται στην εξωτερική υπόσταση των αριθμών, αλλά όχι στην εσωτερική λειτουργία της ίδιας της αρχής. Για να συζητηθεί η υπόθεση μιας “**κοσμικής αρχής**” πρέπει, με βάση τη Λογική, να απαντήσουμε στο ερώτημα “**Tι υπήρχε πριν από την Αρχή**”. Αν υποθέσουμε ότι, πριν από την αρχή του κόσμου, υπήρχαν μόνον οι νόμοι, έχουμε το εύλογο ερώτημα, πώς, σ' ένα άπειρο παρελθόν, κάποιος θεός θεσμοθέτησε ένα σμήνος από άπειρους νόμους, χωρίς καμία

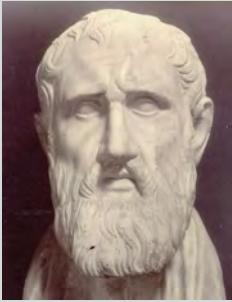

δυνατότητα εκδήλωσής τους, παγιδευμένους δηλαδή σε μια πλήρη αδράνεια. Όμως, επειδή ο νόμος έχει ως κυρίαρχη ιδιότητά του την εκδήλωση της κίνησης σε οποιαδήποτε μορφή ύλης, η άποψη της αδράνειας των νόμων αντιβαίνει στην κοινή λογική. Ο Αριστοτέλης πιστεύει πως η ύλη είναι τόσο αγέννητη, όσο και η μορφή. Και τα δύο είναι αιώνια. Αυτό που γεννιέται δεν είναι ούτε νέα ύλη, ούτε νέα μορφή. Το “γίγνεσθαι” είναι η μετάβαση από μία δυνατότητα σε μία πραγματικότητα, από μία δύναμη σε μία ενέργεια. Αυτό ακριβώς πιστοποιεί την παντοδυναμία της κίνησης που μετατρέπει τη δύναμη σε ενέργεια. Η κίνηση είναι η ταυτότητα του αίτιου και του αιτιατού, που καθορίζουν την υπόσταση και την ουσία της ύλης του κόσμου.

Όλα αυτά δηλώνουν πως στο Σύμπαν δεν υπήρξε ποτέ αρχή.

Ο Ζήνων πιστεύει πως δεν υπάρχει ύλη χωρίς πνεύμα ή πνεύμα χωρίς ύλη. Η ύλη είναι το παθητικό στοιχείο της φύσης που

Επειδή ο νόμος έχει ως κυρίαρχη ιδιότητά του την εκδήλωση της κίνησης σε οποιαδήποτε μορφή ύλης, η άποψη της αδράνειας των νόμων αντιβαίνει στην κοινή λογική.

Ο Ζήνων ο Ελεάτης ήταν φιλόσοφος του Αρχαίου Ελληνικού κόσμου.

Ήταν γυιός του Τελευταγόρα και αγαπημένος μαθητής του Παρμενίδη.

Ο Ζήνων γεννήθηκε γύρω στο **488 π.Χ.** στην Ελέα (σημερινή Velia) της Σικελίας. Έζησε μερικά χρόνια στην Αθήνα και πέγεται ότι ανέψυε και εξηγούσε τις θεωρίες και τα δόγματά του στον Περικλή και τον Καλλίπολη για 100 μνές. Λέγεται ακόμα ότι βοήθησε τον Παρμενίδη να γράψει τους Νόμους της Ελέας, στους οποίους οι Ελεάτες έδιναν όρκο πίστης κάθε χρόνο. Ο Ζήνων αφιέρωσε όλη την ενέργειά του για να επεκτηνθεί και να εξεπλίξει το φιλοσοφικό σύστημα του Παρμενίδη. Ο Πλάτων αναφέρει ότι ο Ζήνων ήταν 25 χρόνια νεώτερος του Παρμενίδη και έγραψε την υπεράσπιση του φιλοσοφικού του συστήματος σε πολύ νεαρή ηλικία. Η συνεισφορά του Ζήνωνα στην Ελεατική φιλοσοφία είναι εντελώς αρνητική. Δεν προσέθεσε τίποτα θετικό στην διδασκαλία του Παρμενίδη, αντίθετα αφιερώθηκε στο να αρνείται και να ανταποδεικνύει τις απόψεις των αντιπάλων του. Ο Ζήνων έδειξε πως η

κοινή αντίθηψη της πραγματικότητας οδηγεί σε παράδοξα και οξύμωρα αποτελέσματα.

βρίσκεται σε διαρκή μετασχηματισμό, ενώ το πνεύμα, που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της, είναι ενεργητικό. Κάθε πραγματικό όν έχει και σωματική υπόσταση. Η ενέργεια του πνεύματος πάνω στη ύλη εκδηλώνεται ως “λόγος σπερματικός”.

Δρ. ΚΑΜΠΙΖΙΩΝΗΣ

«*Και τότε έχεις τον Αναξαγόρα, ο οποίος είπε ότι υπάρχουν σκόροι, άπειρος αριθμός σκόρων, και όλα τα πράγματα είναι μέσα σε όλα τα πράγματα. Και ότι όλα είναι ο Νοῦς. Ο Νοῦς είναι οι νόμοι που κυριαρχούν στο Σύμπαν*».

Για το Ζήνωνα, πρώτη αρχή του κόσμου είναι το πνεύμα, δηλαδή αυτό που καθορίζει και διασφαλίζει την έννομη τάξη της φύσης. Αν υποθέσουμε ότι υπήρξε “μεγάλη έκρηξη” από ένα μόριο υδρογόνου, αυτό το μόριο θα έπρεπε να φέρει μέσα του “σπερματικό λόγο”, δηλαδή ζώσα πνοή, που εκδηλώνεται με την αυτόματη εσωτερική κίνησή του. Αν δεν συνέβαινε αυτό, τότε το σύμπαν είναι μόνον μηχανικό! Αν όμως είναι μόνο μηχανικό, χωρίς το προνόμιο της αυτόματης κίνησης, τότε η μηχανή του θα πρέπει να είναι καταδικασμένη σε μία αιώνια αδράνεια. Όμως, κυρίαρχη θέση στο Σύμπαν έχει η κίνηση. Άρα για κάθε μορφής θεωρία, το σύμπαν ολόκληρο πρέπει να αποτελείται από ύλη και πνεύμα, αναπόσπαστα δεμένα μεταξύ τους. Γυρίζοντας μόνος στο σπίτι μου, το βροχερό εκείνο βράδυ, σκεφτόμουν πως ο σοβαρότερος προβληματισμός στην ανθρώπινη ζωή είναι “**γιατί το Σύμπαν υπάρχει?**” Ρωτούσα τον εαυτό μου και προσπαθούσα ο ίδιος να απαντώ στα ερωτήματά μου...

“Το Σύμπαν είναι τέλειο;” “Αν δεν είναι τέλειο, πώς υπάγεται σε εξισώσεις και γιατί δεν καταρρέουν οι νόμοι που καθορίζουν την ύπαρξή τουν και την ουσία του;” “Αν είναι τέλειο, είναι Αιώνιο;” “Αν είναι αιώνιο, μπορεί να έχει αρχή;” “Αν δεν έχει αρχή, έχει θεία προέλευση;” “Αν υποθέσουμε πως εξελίσσεται με ροή φυγής προς τα έξω, δε θα πρέπει να έχει και αυτόματη τάση ροής προς τα μέσα, για να οικοδομείται η τελειότητά του;”

Αν το σύμπαν είναι έμψυχο, με μηχανική λειτουργία, έχει θεία προέλευση;

Έχει θείο προορισμό;

Αν όχι, γιατί;”

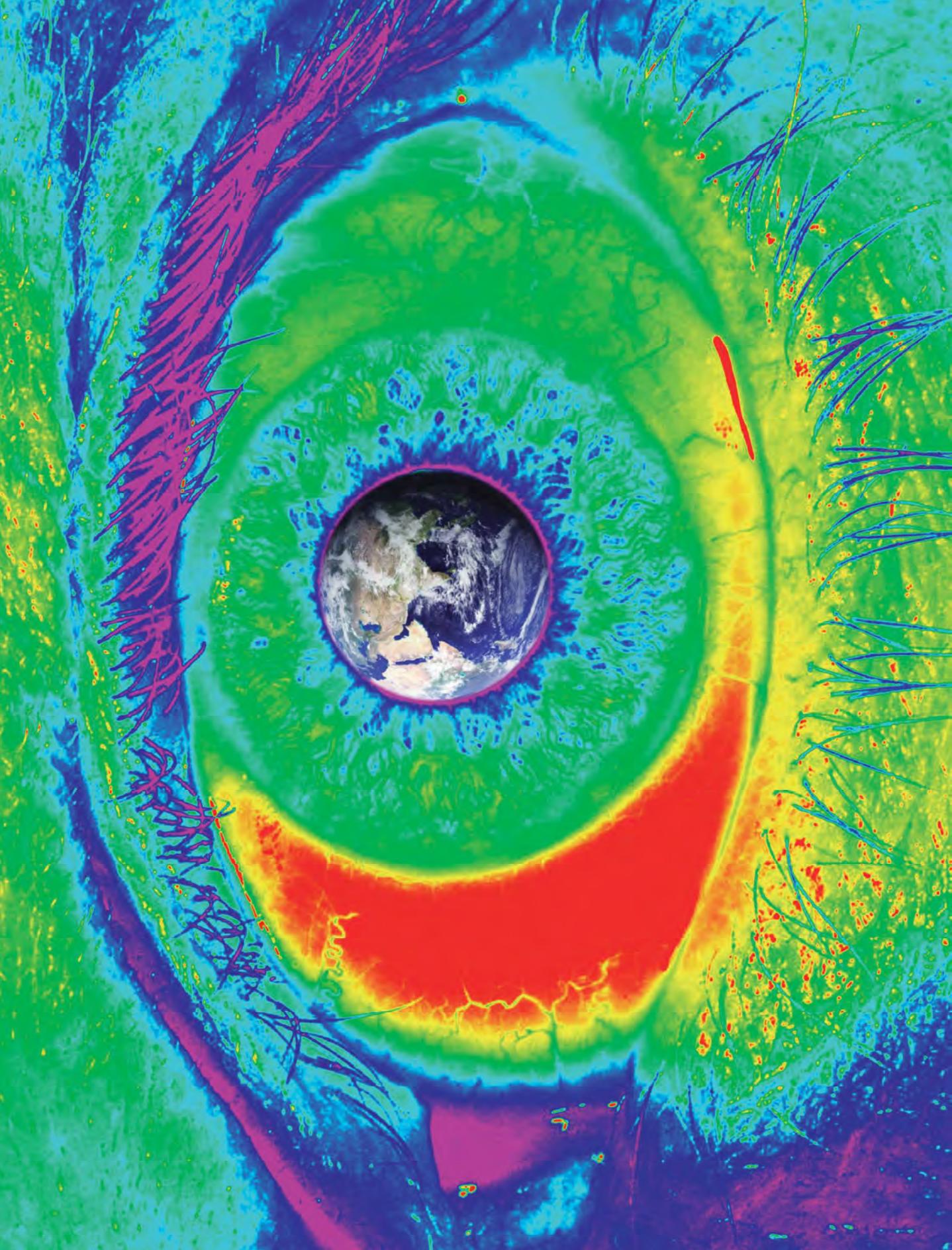
Την ώρα που έβαζα το κλειδί στην πόρτα, θυμήθηκα την επιστημονική άποψη, που αφορούσε στην ασθενή «ανθρωπική αρχή» και κατέληγε στον ισχυρισμό ότι χρειάστηκαν 10 περίπου δισεκατομμύρια χρόνια για να αναπτυχθεί η νοήμων ζωή στο πλανήτη μας.

Με λίγα λόγια, η σκέψη, η ευφυΐα και ο ψυχισμός γενικότερα του ανθρώπου, σύμφωνα μ' αυτή τη θεωρία, πρέπει να είχαν ξεκινήσει από μια μηδενική κατάσταση, με τάση προς μία, άπειρα εξελικτική κατάσταση. Αντίθετα, όσο επιστρέφουμε προς το παρελθόν, τόσο ο άνθρωπος είχε λιγότερη ευφυΐα, ισχυρίζεται ακόμη η ίδια θεωρία.

Αν ισχύει αυτό, είπα στον εαυτό μου, πρέπει να καταργηθεί ολόκληρη η Ελληνική φιλοσοφία, που αφορά στην αυτόνομη ύπαρξη της ολοκληρωμένης γνώσης. Κι επειδή πάντα πίστευα πως η επιστήμη είναι υπηρέτης της σοφίας και ποτέ το αντίθετο κι ότι το κλειδί κάθε επιστημονικής απόδειξης είναι η σύλληψη της αρχικής ιδέας από το νου και σε συνέχεια το πείραμα, για την απόδειξη αυτής της ιδέας, κλείδωσα ευτυχισμένος την πόρτα του σπιτιού μου. Ήμουν σίγουρος πως, στην κορυφή της πυραμίδας του “γίγνεσθαι” υπήρχε το πνεύμα, μόνον το πνεύμα!

“Το πνεύμα που είναι αγέννητο, αιώνιο, και αθάνατο. Η διανόηση είναι αιώνιο προϊόν, του αιώνιου ανθρώπου, σ' έναν αιώνιο κόσμο.”

Περί του πραγματικού
και του
μη πραγματικού

Δρ. ΚΑΜΠΙΖΙΩΝΗΣ

«Οι μεγάλες ερωτήσεις της φιλοσοφίας, όπως γνωρίζουμε, είναι τι είναι πράγματι πραγματικόν, τι είναι η γνώση, ἀν μπορούμε να είμαστε βέβαιοι για τη γνώση και για την αλήθειά της και, βεβαίως, τι είναι το καλόν, τι είναι το αγαθόν. Αυτές οι μεγάλες ερωτήσεις συνδέονται με τη μεταφυσική, την επιστημολογία και την Ηθική. Τα τρία κύρια μέρη της φιλοσοφίας.

Μου άρεσε πάντα να συνοδεύω την Καρολίνα στη λαϊκή αγορά της Αθήνας. Θεωρούσα πολύ συναρπαστικό να βλέπω τον κόσμο, μικρούς και μεγάλους, άνδρες, γυναίκες και παιδιά να βλέπουν, να διαλέγουν, να ψωνίζουν...

Μια περιέργη τύχη μας οδήγησε σ' ένα πραγματικά φιλόσοφο πωλητή ψαριών. Ο ψαράς προσπαθούσε να με πείσει πως το ψάρι “είναι αυτή τη στιγμή μπροστά μου” και πως, αν δεν το πάρω αμέσως, σε λίγο “δεν θα είναι μπροστά μου”, γιατί θα το έχει πάρει κάποιος άλλος.

«Όσα ψάρια βλέπεις μπρος σου», μού’ πε φιλοσοφικά ο ψαράς, «σε δύο ώρες δε

«Ο ωκεανός δουλεύει για σένα και για όλους» μου απάντησε ο φιλόσοφος ψαράς. «Ο ωκεανός δε στερεύει, είναι άπειρος...Το ξέρεις πως είναι άπειρος; Και είναι άπειρος για ένα λόγο ! Γιατί ποτέ δε γεννήθηκε και ποτέ δεν θα πεθάνει. Κάτι ξέρω που στο πέω !».

Θα υπάρχουν. Θα' ναι σαν να μην πέρασες ποτέ από 'δω...άρα χάνεις και την ευκαιρία να τα αποκτήσεις».

- Λες να μην ξαναβρώ ποτέ μου ψάρια γιατί θα στερέψει ο ωκεανός; ρώτησα χαμογελαστός τον ψαρά.

«Ο ωκεανός δουλεύει για σένα και για όλους» μου απάντησε ο φιλόσοφος ψαράς.

«Ο ωκεανός δε στερεύει, είναι άπειρος...»

Το ξέρεις πως είναι άπειρος; Και είναι άπειρος για ένα λόγο !

Γιατί ποτέ δε γεννήθηκε και ποτέ δεν θα πεθάνει. Κάτι ξέρω που στο λέω !».

Πιστεύω πως ξέρεις πολλά, του λέει η Καρολίνα.

Έχεις δει ποτέ τον ήλιο να ανατέλλει μέσα από τη θάλασσα κι εσύ να “σαι μέσα σε μια βάρκα και να ψαρεύεις ; συνέχισε ο ψαράς.

Όχι, του απάντησα.

Αν σου τύχει και το δεις, τότε θα καταλάβεις τι μας χάρισε ο Θεός και δεν ξέρουμε να το εκτιμήσουμε.

Παρμενίδης ο Ελεάτης

Γεννήθηκε στην Ελέα της Κάτω Ιταλίας στα τέλη του 6ου αι. π.Χ., σε ένα περιβάλλον επηρεασμένο από τις απόψεις του Πισθαγόρα και του Ξενοφάνη. Θεωρείται ο πλέον πρωτότυπη μορφή της προσωκρατικής σκέψης. Σε αντίθεση με τους ίωνες φυσιολόγους δεν αναζητά την ενότητα του κόσμου σε μια φυσική ουσία, αλλά στην ίδια την «οντότητα» των πραγμάτων που μας περιβάλλουν, στο είναι όλων των όντων και όλων των πραγμάτων. Παρόλο που αναφέρει αρχικά τις δύο οδούς του «είναι» και του «μηδενός» ως τις μόνες που μπορούν να νοηθούν, σπεύδει να υπογραμμίσει ότι η οδός του «είναι» είναι η μόνη απλοθινή και ότι μόνον το «είναι» μπορεί να αποτελέσει αυθεντικό αντικείμενο της νόησης.

Τελικά αγόρασα το ψάρι, όχι γιατί με εντυπωσίασε σαν είδος φαγητού, αλλά γιατί μου άρεσε αυτός που μου το πούλησε και μιλούσε για αιώνιες αξίες.

Παράδειγμα: Αυτό είναι ένα ψάρι. Θα μπορούσε όμως και να «μην είναι» για μένα, αν δεν τ' αγόραζα.

Κι αν, μάλιστα, δεν κατέβαινα στην αγορά, ποτέ δε θα μάθαινα πως το ψάρι αυτό «είναι», δηλαδή υπάρχει. Το ψάρι αυτό βγήκε από έναν ωκεανό που παράγει συνεχώς ψάρια... και είναι αυτός ο ωκεανός συμβατικά άπειρος, αφού εκατομμύρια χρόνια οι άνθρωποι τρώνε ψάρια απ' τον ίδιο, χωρίς ποτέ τα ψάρια να εξαφανίζονται.

Τρώγοντας το ψάρι, που πραγματικά ήταν πολύ νόστιμο, σκεφτόμουν πως ο Αριστοτέλης πίστευε πως το «είναι» αφορά σε ό,τι μπορεί να αντιληφθεί ο άνθρωπος σ' ολόκληρο το σύμπαν με τις πέντε αισθήσεις του... κι ότι το «είναι» χαρακτηρίζεται από την ύλη σαν υποκείμενο, αλλά και τη μορφή. Άρα το ψάρι υπάρχει για μένα, επειδή το αντιλαμβάνομαι.

Στον κόσμο δεν υπάρχει ύλη χωρίς μορφή, ούτε μορφή χωρίς ύλη. Αυτά τα δύο πράγματα έχουν μια ακατάλυτη ενότητα μεταξύ τους.

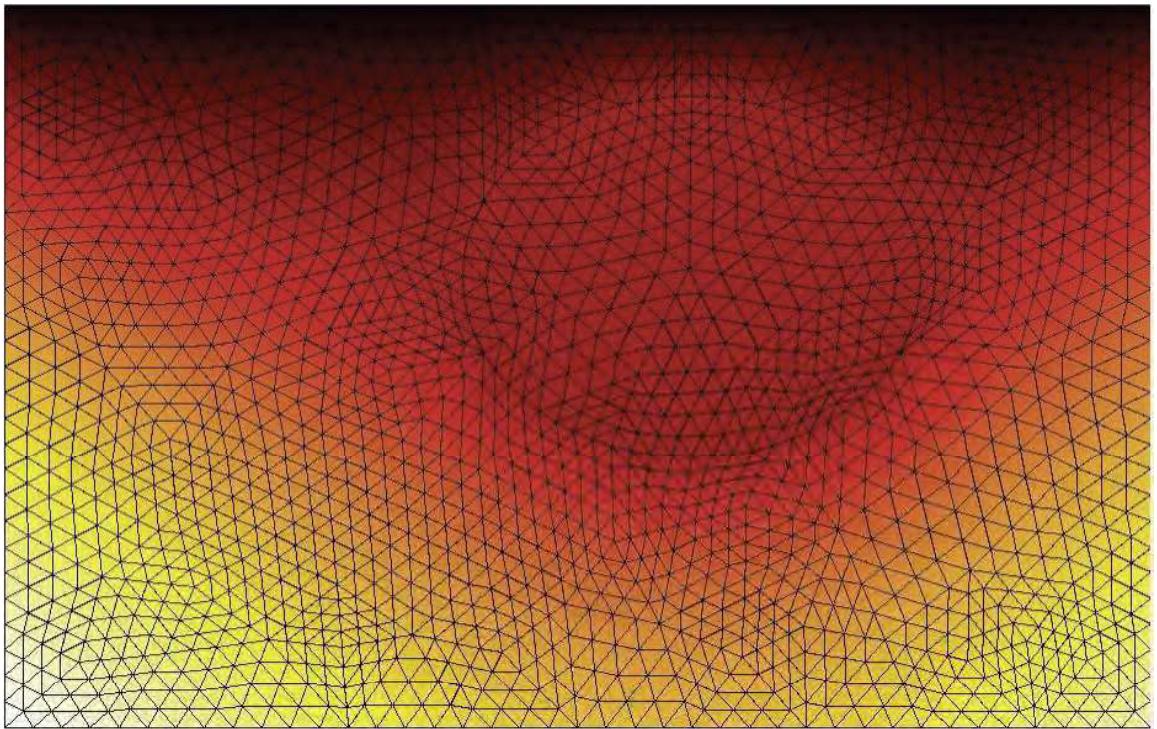
Δρ. ΚΑΜΠΙΖΙΩΝΗΣ

«Ο Παρμενίδης πιστεύει ότι η αλλαγή είναι μία ανταπάτη. Το πραγματικά πραγματικόν είναι το Illusion. Αυτό που είναι στ' αληθινά πραγματικό είναι το σταθερό».

Για τον Αριστοτέλη, τόσο η ύλη, όσο και η μορφή, είναι αιώνια. Η γέννηση, δηλαδή το «γίγνεσθαι», βρίσκεται σε μία διαρκή αναπαραγωγή, που η ύλη γεννά ύλη και η μορφή μορφές. Η μετάβαση απ' τη δυνατότητα στην πραγματικότητα υπονοεί «κίνηση». Η κίνηση στο «είναι του κόσμου» είναι αυθύπαρκτη και αιώνια δυναμική.

Η αρμονία του φυσικού κόσμου στηρίζεται σε τέσσερις μεγάλες δυνάμεις.

Για τις δυνάμεις αυτές μας πληροφορεί ο ίδιος ο Prof. Hawking:

Prof. Hawking

«Στις αρχές της δεκαετίας του '60, η φυσική ταξινόμησε τις δυνάμεις σε τέσσερις κατηγορίες, που έμοιαζαν διαφορετικές και ανεξάρτητες μεταξύ τους.

Η πρώτη ήταν η βαρυτική δύναμη, με φορέα ένα σωμάτιο, το βαρυτόνιο. Η βαρυτική είναι ασθενέστερη όλων των άλλων δυνάμεων, έχει όμως δύο σημαντικές ιδιότητες που αντισταθμίζουν τη μικρή της ένταση.

Πρώτον, είναι παγκόσμια και δρα σε όλα τα σωμάτια του σύμπαντος, με τον ίδιο τρόπο.

Όλα τα σώματα έλκονται μεταξύ τους. Κανένα δεν αδρανεί, ούτε απωθείται από τη βαρύτητα.

Η δεύτερη σημαντική ιδιότητα της βαρυτικής δύναμης είναι ότι ενεργεί σε μεγάλες αποστάσεις. Ο συνδυασμός αυτών των δύο ιδιοτήτων συνεπάγεται ότι οι βαρυτικές δυνάμεις προστίθενται και μπορούν να υπερισχύσουν όλων των άλλων δυνάμεων.

Η βαρύτητα οδηγεί ένα μεγάλο σώμα σε κατάρρευση, που τίποτα δεν μπορεί να τη σταματήσει. Στην περίπτωση ενός μεμονωμένου αστέρα ή γαλαξία, η κατάρρευση θα δημιουργήσει μια «Μαύρη τρύπα».

Ηδεύτερη απότις τέσσερις κατηγορίες δυνάμεων είναι η λεκτρομαγνητική, με φορέα ένα σωμάτιο, που το ονομάζουμε φωτόνιο. Η λεκτρομαγνητική είναι ισχυρότερη της βαρυτικής κατά δισεκατομμύρια δισεκατομμυρίων φορές. Όπως η βαρύτητα, δρα και αυτή σε μεγάλες αποστάσεις. Όμως, διαφέρει η επίδρασή της επί των σωματίων. Άλλα έλκονται, άλλα μένουν ανεπηρέαστα και άλλα απωθούνται.

Οι έλξεις και οι απώσεις μεταξύ σωματίων δυο μεγάλων σωμάτων εξουδετερώνονται σχεδόν πλήρως σε αντίθεση με τις βαρυτικές δυνάμεις που είναι όλες ελκτικές. Για αυτό το λόγο τα σώματα πέφτουν προς την γη, σε ατομική ή μοριακή κλίμακα βέβαια. Σε σύστημα με σχετικά μικρό αριθμό σωματιδίων, οι λεκτρομαγνητικές δυνάμεις κυριαρχούν των βαρυτικών.

Στην ακόμη μικρότερη κλίμακα των ατομικού πυρήνα, στο ένα τρισεκατομμυριοστό του εκατοστού του μέτρου, η τρίτη και η τέταρτη δύναμη, η ασθενής και η ισχυρή πυρηνική δύναμη, κυριαρχούν».

Οι τέσσερις μεγάλες δυνάμεις, για τις οποίες μίλησε ο καθηγητής Hawking, προσδιορίζουν το μέτρο λειτουργίας της παγκόσμιας αρμονίας.

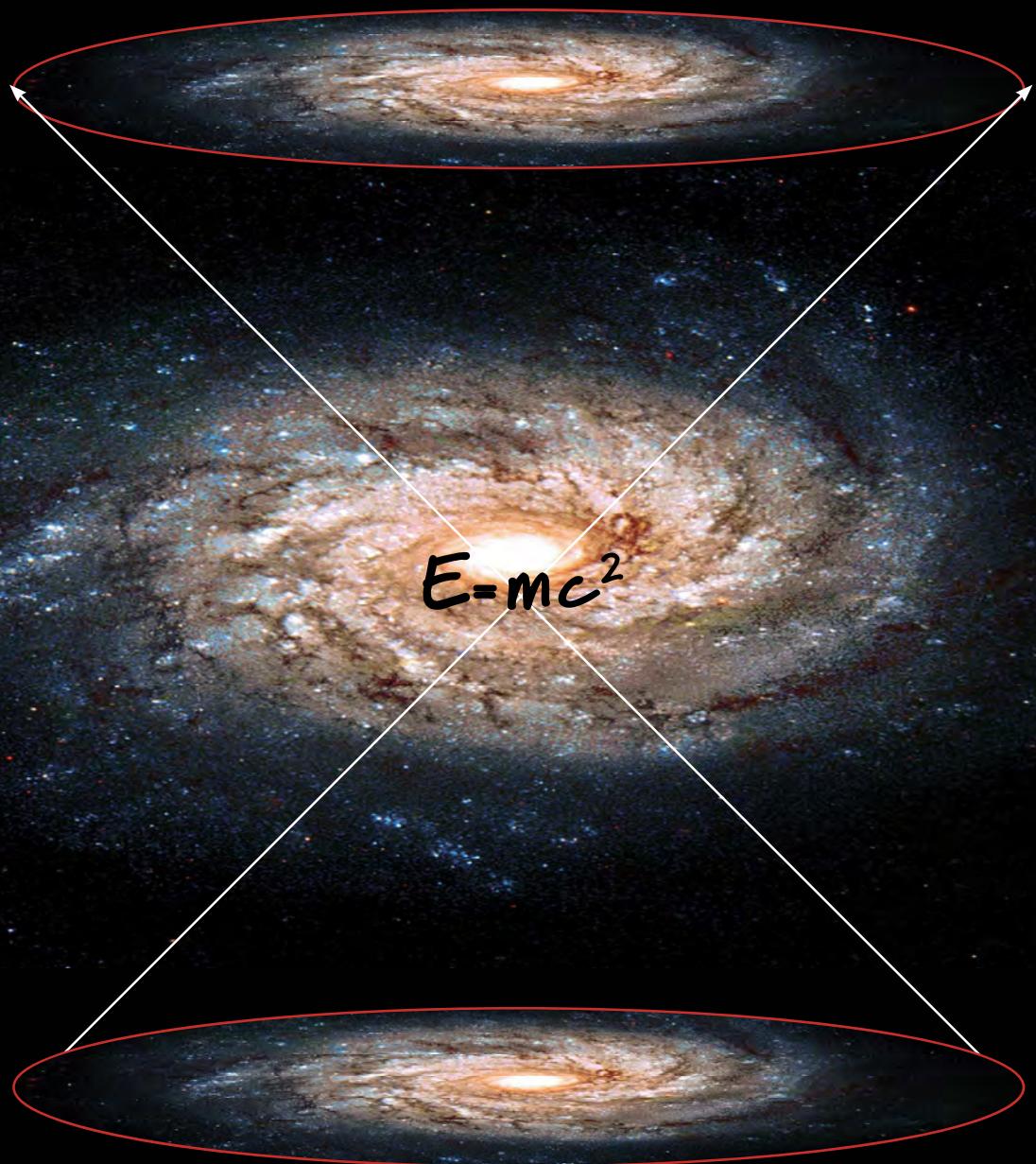
Τόσο η ποιότητα όσο και η ποσότητα της κάθε δύναμης αποδίδουν ένα συνολικό αποτέλεσμα, τέτοιο, όσο ακριβώς χρειάζεται το Σύμπαν, για να μπορεί να υπάρχει.

Άν, έστω και μία από τις τέσσερις αυτές δυνάμεις, ήταν λίγο ασθενέστερη ή λίγο ισχυρότερη από όσο είναι, τότε οι δυνάμεις αυτές δε θα μπορούσε να συνυπάρξουν σ' ένα σύνολο αρμονίας και ασφαλώς, με την απώλεια του μέτρου το σύμπαν θα κατέρρεε.

Αυτό το μέτρο, της πλήρους αρμονίας, έχει θεία προέλευση.

Το όλον

Ο κόσμος που μπορούμε να αντιληφθούμε έξω από τον εαυτό μας, έξω από τη γη μας, έξω από το πλανητικό και γαλαξιακό σύστημα, όποιο αυτό το γνωστό Σύμπαν που ανιχνεύουμε τις νύχτες με τα τηλεσκόπια, αποτελεί ένα μέρος με υπόσταση σε ένα "Ολον" χωρίς αντιληπτή υπόσταση, αφού αυτό το "Ολον" δεν είναι δυνατόν να το αντιληφθούμε.

Σε éνα αφιέρωμα για το “όλον” του κόσμου στην τηλεοπτική εκπομπή μου ΑΠΟΚΡΥΦΗ APMONIA συζήτησα με τους καλεσμένους μου για τις δυνατότητες που έχει ο άνθρωπος να συλλάβει το σύνολο του κόσμου. Ο κόσμος που μπορούμε να αντιληφθούμε έξω από τον εαυτό μας, έξω από τη γη μας, έξω από το πλανητικό και γαλαξιακό σύστημα, όλο αυτό το γνωστό Σύμπαν που ανιχνεύουμε τις νύχτες με τα τηλεσκόπια, αποτελεί ένα μέρος με υπόσταση σε ένα “Ολον” χωρίς αντιληπτή υπόσταση, αφού αυτό το “Ολον” δεν είναι δυνατόν να το αντιληφθούμε.

Ό,τι ξέρει ο άνθρωπος κι όσα θα ξέρει στο μέλλον για το Σύμπαν, θα είναι πάντα οριακά, μέσα σε μια συμβατική εξέλιξη.

Ό,τι δεν μπορούμε να το δούμε, ό,τι δεν μπορούμε να το μετρήσουμε ή να το αντιληφθούμε, πρέπει να το θεωρούμε σαν να μην υπάρχει, δηλαδή, “δεν είναι” μέσα στην αντίληψή μας. Κι ό,τι “δεν είναι”, μοιραία δεν κινείται, αφού δεν υπάρχει μέσα στο νου μας.

Η κίνηση είναι μια ιδιότητα που τα όρια της τελειώνουν στον ανθρώπινο υπολογισμό. Ό,τι αντιλαμβανόμαστε σαν υπαρκτό, μπορούμε με σιγουριά να λέμε πως κινείται και είναι “πραγματικόν”. Το νερό που κυλά απ’ το βράχο και γεμίζει τη λίμνη, είναι μια πραγματικότητα. Τα συστήματα όμως των γαλαξιών, έξω από τα σύνορα της ανθρώπινης αντίληψης και μέτρησης, δεν είναι πραγματικά, άρα δεν έχουν κίνηση, αφού μόνον υποθέτουμε ότι πιθανόν να βρίσκονται σε πολύ μακρινούς κόσμους.

Το “Ολον” του σύμπαντος δεν υπολογίζεται με ακρίβεια, δεν μετράται, δεν αποδεικνύεται, είναι έξω από τη λογική, γιατί έχει άγνωστα όρια, και, τελικά, είναι έξω από κάθε ανθρώπινο υπολογισμό ή στοχασμό.

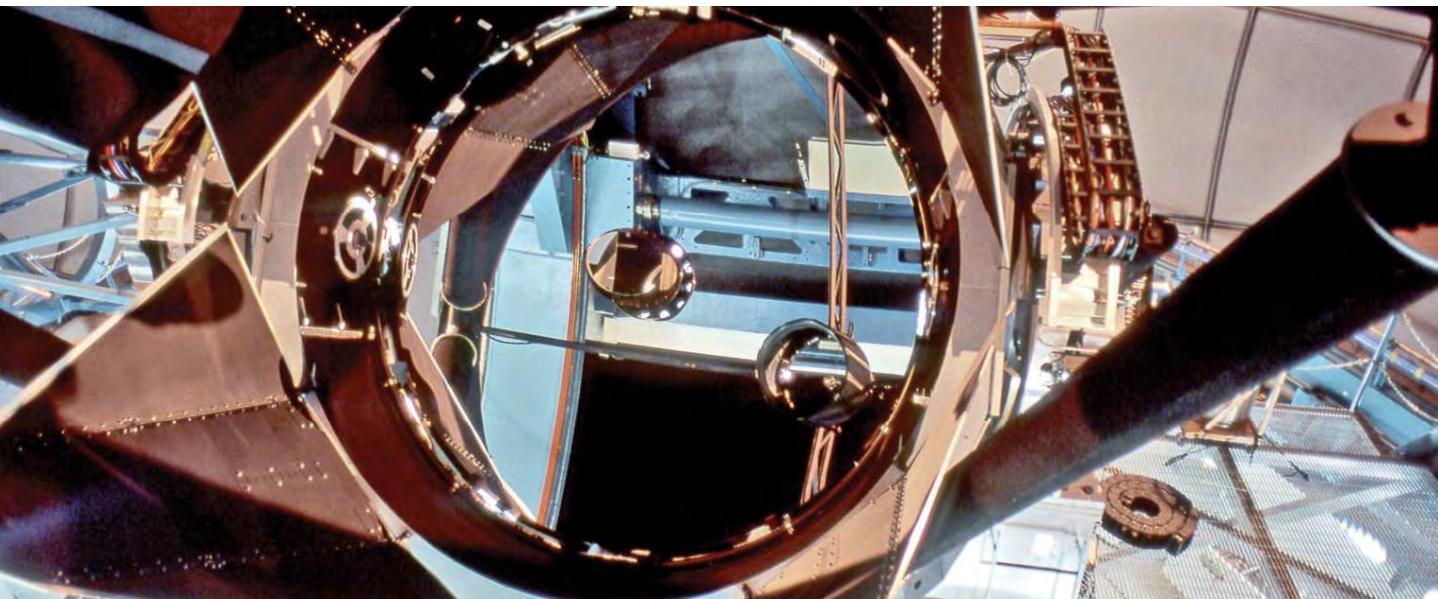
Άρα, το “Ολον” είναι ακίνητον και, εννοιολογικά, ανάγεται στη σφαίρα των ιδεών περί Θεού.

Κάθε επιστημονική θεωρία που προσπαθεί να αποδείξει ότι οι υπαρκτές γνώσεις του “μέρους” συνθέτουν την κλίμακα ερμηνείας του “Ολον” μου φέρνει στο νου τον ψαρά μου που, με αγωνία προσπαθεί να φωτίσει τον ωκεανό με τη λυχνία της βάρκας του.

Το “Ολον”, ακόμα και ως λέξη, είναι συμβατικό.

Κανείς δεν μας αποκλείει ότι το “όλον” μπορεί να αναπαράγει τον εαυτό του, σ’ ένα πλαίσιο αριθμητικών κατοπτρισμών απείρων “όλων”...

Έχετε μπει ποτέ σε ασανσέρ που έχει γύρω γύρω καθρέφτες;

**The SOAR
Telescope**

Αν όχι, φαντασθείτε τον εαυτό σας σαν ένα συμβατικό “όλον”. Μπείτε σε ένα ασανσέρ με καθρέφτες και μετρήστε, ή προσπαθήστε να μετρήσετε πόσες φορές βλέπετε τον εαυτό σας γύρω γύρω...Πολλές; Πάρα πολλές; Ή άπειρες;

Η προσπάθεια να κατανοήσουμε το σύμπαν στην ολότητά του, δηλώνει ότι έχουμε στο νου μας να δημιουργήσουμε μια ενιαία θεωρία, στην οποία το σύνολο των νόμων του σύμπαντος θα είναι, έστω συμβατικά, γνωστό και θα μπορούμε να το ερμηνεύσουμε.

Για τη θεωρία των πάντων μιλά ο ίδιος ο Hawking:

«Στις 29/4/1980 έδωσα την εναρκτήρια διάλεξή μου, ως καθηγητής Μαθηματικών, στο Πανεπιστήμιο του Καίμπριτζ, με τίτλο «Έφτασε το τέλος της θεωρητικής Φυσικής». Περιέγραψα την πρόοδο στην κατανόηση του Σύμπαντος, που είχαμε ήδη κάνει τα τελευταία 10 χρόνια και αναρωτήθηκα τι πιθανότητες υπήρχαν να βρεθεί η πλήρης ενοποιημένη θεωρία των πάντων, πριν το τέλος του αιώνα.

Λοιπόν, το τέλος του αιώνα έφτασε. Αν και έχει επιτευχθεί μεγάλη πρόοδος, ειδικά τα τελευταία χρόνια, δε φαίνεται ότι θα τα καταφέρουμε τελικά. Ας κάνουμε όμως μια ανασκόπηση της περιόδου που πέρασε και ας εξετάσουμε τις προοπτικές επίτευξης του στόχου της θεωρητικής φυσικής στο κοντινό μέλλον. Ή, μήπως ο στόχος θα είναι πάντα πέραν του ορίζοντα;»

Η πίστη μου στη συνολική ερμηνεία του κόσμου, όπως την αποδίδουν οι αρχαίοι Έλληνες φιλόσοφοι, με οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η επιστήμη, στην προσπάθεια της να ερμηνεύσει το σύνολο του σύμπαντος, θα βρίσκεται πάντα «πέραν του ορίζοντα» που επικαλείται ο καθηγητής Hawking. Γιατί η πραγματικότητα βρίσκεται μέσα στην εσωτερική ερμηνεία των νόμων, των αριθμών και των εξισώσεων...

Είναι η πραγματικότητα της ενόρασης, της σοφίας, της αίσθησης που δρα πέρα από την επιστημονική γνώση...

Είναι ο ορίζοντας της ψυχής του σύμπαντος κόσμου, που μόνον η ανθρώπινη ψυχή, που είναι μέρος της, μπορεί να αντιληφθεί.

Συζητώντας για το «πραγματικόν» και «μη πραγματικόν» στην ΑΠΟΚΡΥΦΗ ΑΡΜΟΝΙΑ, τα τηλέφωνα του σταθμού κυριολεκτικά άναψαν από τηλεθεατές που διψούσαν να πληροφορηθούν άν ο κόσμος που ζούμε είναι μία πραγματικότητα ή μία ψευδαίσθηση.

Τα συμπεράσματα ήταν πολλά. Αν μείνουμε στη θέση του Πυθαγόρα, θα πούμε ότι η μοναδική πραγματικότητα στον κόσμο είναι οι αριθμοί και οι μαθηματικές σχέσεις.

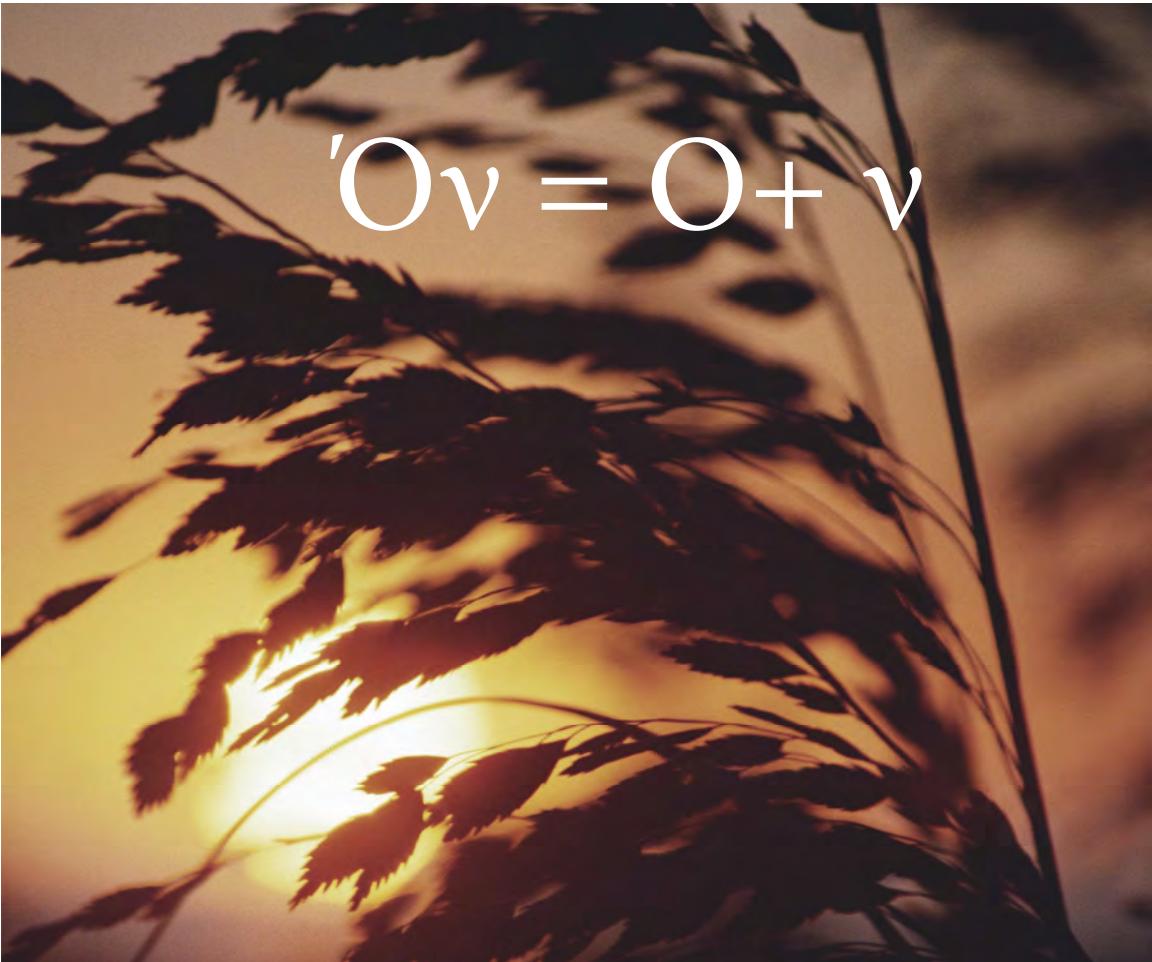
Ο Ξενοφάνης πιστεύει ότι το «μέγιστον πραγματικόν» είναι η αρχή του κόσμου από το Θεό. Ο Παρμενίδης για την ενιαία αρχή του «είναι» διακηρύσσει πως αφορά το «αγέννητον», το «ακίνητον» και το «άφθαρτον».

Ο Ηράκλειτος έχει για δόγμα τη «γενική ροή».

Πιστεύει ότι πραγματικότητα είναι η ασταμάτητη μεταβολή στα πράγματα του κόσμου. Δεν έχουμε το δικαίωμα να λέμε ότι ένα πράγμα, π.χ. αυτός ο κήπος, είναι αυτό ακριβώς που βλέπουμε.

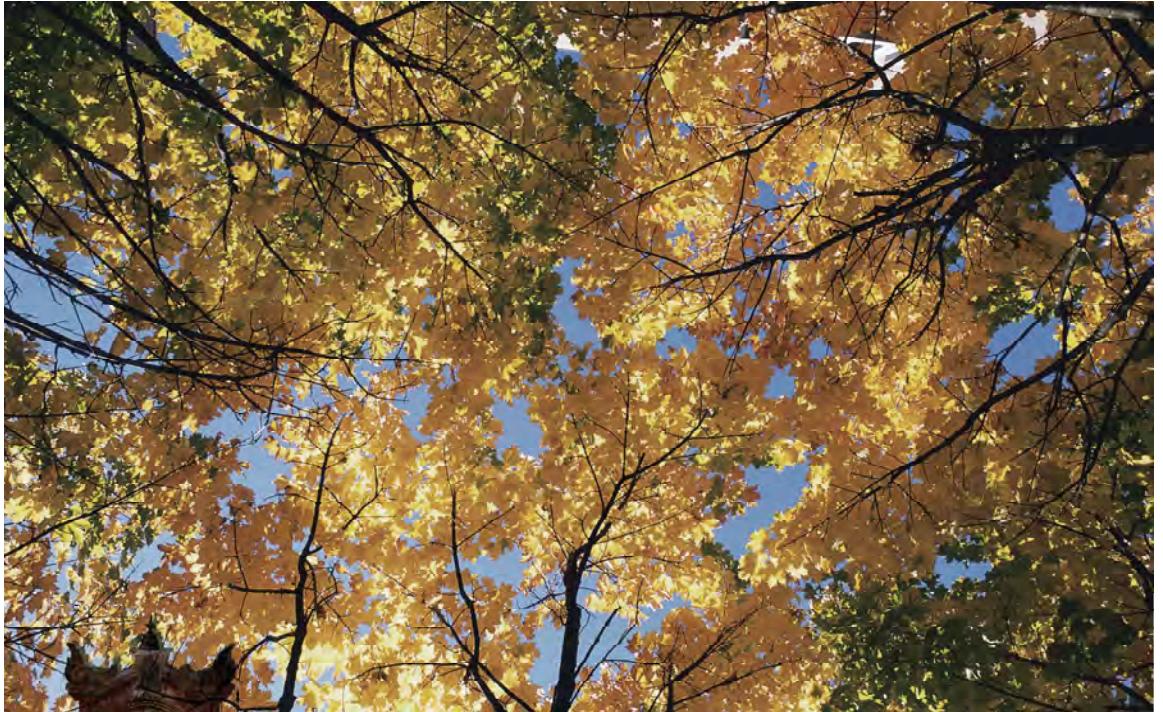
'On = O + v

Έχουμε όμως δικαίωμα να πούμε πως αυτός ο κήπος είναι αυτός που είναι τώρα, τούτη τη στιγμή, αλλά σε μια επόμενη στιγμή θα έχει υποστεί όλες τις συνέπειες της μεταλλαγής που προκύπτει απ' τη συνεχή ροή του “γίγνεσθαι”. Άρα, αυτός ο κήπος ποτέ δεν είναι ο ίδιος. Ο νεοπλατωνικός φιλόσοφος Πλωτίνος πιστεύει πως το ορατό Σύμπαν είναι μια μίμηση.

Το πραγματικό Σύμπαν είναι το νοητό, αυτό που εκπροσωπεί το 'On. Το 'On δεν βρίσκεται πουθενά, δεν καθορίζεται, δεν μετράται, δεν συλλαμβάνεται, γιατί αυτό το ίδιο είναι το παν, κι' όλες οι ψυχές κλείνονται μέσα σ' αυτό. Για το λόγο αυτό η κορυφαία πραγματικότητα για έναν άνθρωπο είναι η συνείδηση του Όντος.

Μου άρεσαν οι ιδέες του Πλωτίνου και έγραψα τη λέξη 'On. Το όμικρον είναι ο κύκλος, η σχεδιαστική απεικόνιση του παντός. Το v ως μαθηματικός όρος ορίζει το άπειρον,

**Η ιδέα του Θεού υπήρχε βαθιά ριζωμένη μέσα μου, απ" τα παιδικά μου χρόνια.
Το αυτόματο ρολόι της φύσης, που σε κάθε στιγμή όριζε τη γέννηση, τη ζωή και το
θάνατο, αισθανόμουν πως γυρνούσε τους λεπτοδείκτες του, όπου κι αν βρισκόμουν,
σ" ό,τι υπήρχε γύρω μου.**

αυτό που δεν μετράται και δεν συλλαμβάνεται. Άρα Ὁν = Ο+ ν.

Η ιδέα αυτή με ενθουσίασε. Σκέφθηκα πως, επειδή στην Ελληνική γλώσσα κάθε γράμμα είναι και ένας αριθμός με μία μοναδική αξία και κάθε λέξη, είναι ένα άθροισμα γραμμάτων που ερμηνεύει με αριθμητική και νοηματική πληρότητα αυτό που η ίδια η λέξη εννοεί, έβγαλα το συμπέρασμα πως η μονολεκτική λέξη Ὁν μπορεί ν' αποτελέσει για κάθε άνθρωπο την αφετηρία να συλλάβει το Εν, τη Μονάδα, την αρχή των αριθμών, μέσα στην οποία το παν, σε άπειρα αριθμητικά αθροίσματα, εξελίσσεται και υπάρχει, παράγοντας την αιώνια ζωή του σύμπαντος.

Η ιδέα του Θεού υπήρχε βαθιά ριζωμένη μέσα μου, απ' τα παιδικά μου χρόνια. Το αυτόματο ρολόι της φύσης, που σε κάθε στιγμή όριζε τη γέννηση, τη ζωή και το θάνατο, αισθανόμουν πως γυρνούσε τους λεπτοδείκτες του, όπου κι αν βρισκόμουν, σ' ό,τι υπήρχε γύρω μου.

Αυτό το λουλούδι μέσα στο χώμα είναι έμψυχο ή άψυχο;

Πρέπει να είναι έμψυχο, αφού, μόλις ρίξω νερό στο χώμα, το λουλούδι θ' αρχίσει να πίνει...

Ο Θεός, το σύμπαν, η γη μας κι εγώ, ήταν τέσσερα διαφορετικά πράγματα, που είχα βάλει σκοπό της ζωής μου να τα ενοποιήσω στην ουσία του Ενός. Μόνον τότε θα μπορούσα να ισχυρισθώ ότι εισήλθα στο χώρο της σοφίας και στη μοναδικότητα του Δημιουργού.

“Ο Θεός εκφράζεται μέσα από την θρησκευτική αντίληψη...”

“Το σύμπαν, μέσα από τις επιστημονικές απόψεις...”

“Η γη μας, μέσα από τη θεώρηση της φύσης...”

“Το εγώ μας, μέσα από την αυτογνωσία...”

“Αυτό το λουλούδι μέσα στο χώμα είναι έμψυχο ή άψυχο; Πρέπει να είναι έμψυχο, αφού, μόλις ρίξω νερό στο χώμα, το λουλούδι θ' αρχίσει να πίνει... κι όχι μόνον να πίνει αλλά ταυτόχρονα θα επιλέγει συστατικά της γης και, μέσα απ' τις ρίζες που θ' αρχίσει ν' απλώνει, θα ρουφά τα συστατικά, θα τα περνά μέσα από τις εσωτερικές αρτηρίες του και θα τα μετατρέπει σε φύλλα και άνθη”.

Με λίγα λόγια, το λουλούδι αυτό είναι ένας κανονικός, ένας πλήρης νους...

“Το χώμα; Έχει κι αυτό ψυχή;”

Κι αυτό έχει ψυχή. Συνεργάζεται με το φως, με το νερό και τον άνεμο για λογαριασμό της φύσης.

Σαν ένα γιγάντιο εργοστάσιο, μεταλλάσσει συνεχώς τα στοιχεία που το συνθέτουν, τα επανασυνθέτει με το φως και το νερό και, σε μια καινούργια ποιότητα και είδος διατροφής ταΐζει τα δένδρα, τα φυτά, τα λουλούδια, τον άνθρωπο, τα πάντα.

Κοίταξα με θαυμασμό το βαθυπράσινο αναρριχητικό, που το είχα φυτέψει πριν λίγους μήνες. Ανέβαινε ψηλά, σκαρφαλώνοντας στον κορμό του δένδρου σαν ορειβάτης. Πρόσεξα τα μικρά τριχοειδή του ποδαράκια που άπλωνε αριστερά του και δεξιά του και κολλούσε σαν σφήνα στην επιφάνεια της πέτρας, για να στηρίζει με σιγουρία το μακρύ κορμί του.

Ποιος θαυμαστός νους λειτουργούσε μέσα σ' αυτό το φυτό που αμίλητο, βουβό, είχε πάρει την ανηφόρα του δένδρου, τηρώντας τους φυσικούς κανόνες, τις μαθηματικές εξισώσεις και τα γεωμετρικά σχήματα που κληρονόμησε από το πανεπιστήμιο της φύσης;

Κοίταξα με δέος τριγύρω μου τα δένδρα, τα φυτά, τη λίμνη, το νερό που κυλούσε γάργαρο, άκουσα τις φωνές των πουλιών που πετούσαν από κλαδί σε κλαδί, άφησα το θρόισμα του ανέμου που διαπερνούσε τις φυλλωσιές να κυλήσει ως τα βάθη της ψυχής μου...και ξαφνικά, μου φάνηκε πως όλος αυτός ο θαυμαστός κόσμος που τον σκέπαζε ο θόλος του ουρανού, ήταν ένας απέραντος ναός. Μέσα στο ναό, η λειτουργία της φύσης, το αιώνιο γίγνεσθαι, μέσα από μυστικές νότες και φωνές είχε μεταβληθεί σε ουράνιο ψαλμό, σε συμπαντική υμνολογία, που δόξαζε το υπέρτατο Ένα, τον Θείο Νου, τον Μέγα Επόπτη, που μέσα σε Αυτόν το Παν ζει...και κινείται...και υπάρχει...

Ο άνθρωπος είναι μονογονικό τέκνο του Σύμπαντος. Ο άνθρωπος υπάρχει για να μπορεί και το Σύμπαν να έχει αιτία υπάρξεως. Ο Καρλ Σαγκάν ισχυρίζεται ότι οι άνθρωποι είναι φτιαγμένοι από τη σκόνη των άστρων. Ναι!

Ο άνθρωπος έχει κοσμική ταυτότητα και συμπαντική ψυχή. Ο άνθρωπος και ο πλανήτης γη αποτελούνται από τα ίδια υλικά που είναι δομημένο το Σύμπαν ολόκληρο.